

Voorbeelden uit de notarispraktijk (2018)

ALGEGELE VOLMACHT/LEVENSTESTAMENT

Als u zelf de regie wilt houden over uw leven, ook voor situaties waarin u niet meer in staat bent zelf te beslissen, biedt een volmacht of levenstestament uitkomst. Wat als u de ziekte van Alzheimer krijgt, een zwaar ongeluk meemaakt of om een andere reden niet meer in staat bent beslissingen te nemen? Het is verstandig om hierover na te denken voordat dit moment aanbreekt, want dan bent u nog wilsbekwaam en kunt u zulke beslissingen nog nemen.

Margriet en Pieter zijn getrouwd. Pieter heeft een hersenbloeding gehad en kan zich, hoewel hij mentaal in orde is; moeilijk uitdrukken. Margriet moet in het ziekenhuis onder narcose een kleine ingreep ondergaan. Wat nu als het fout gaat met haar? Hoe wordt dan alles verder geregeld?

TESTAMENT/ DE UITSLUITINGSCLAUSULE

Caroline en Rik zijn getrouwd in gemeenschap van goederen. Hun huwelijk is niet geweldig. De vader van Caroline overlijdt. Caroline erft van hem € 30.000,00. Het huwelijk van Caroline en Rik eindigt kort daarna door een echtscheiding. Doordat ze in gemeenschap van goederen getrouwd waren, krijgen Rik en Caroline in principe ieder de helft van de schulden en de bezittingen. Rik heeft dus recht op de helft van de erfenis van Caroline: € 15.000,00. Als de vader van Caroline in zijn testament had opgenomen dat Caroline's erfdeel (en de rente hiervan) niet binnen de huwelijksgemeenschap zou vallen, had Caroline bij de echtscheiding haar erfenis van € 30.000,00 (en de daarover verkregen rente) kunnen behouden.

SCHENKING OP PAPIER

De oude mevrouw Van der Linden heeft vanaf het jaar 2006 aan haar drie dochters elk jaar € 10.000 geschonken op papier. Dit betekent dat zij het bedrag niet daadwerkelijk uitbetaalt aan haar dochters, maar dat zij dit bedrag jaarlijks bij notariële akte "schuldig erkent". Mevrouw Van der Linden betaalt wel jaarlijks 6 % rente over het bedrag aan iedere dochter: € 600. (NB de totale rente loopt dan jaarlijks op en moet door mevrouw Van der Linden wel betaald worden). In de winter van 2017 komt de hoogbejaarde mevrouw Van der Linden te overlijden. Haar nalatenschap bedraagt € 600.000.

De erfbelasting zou zonder schenking op papier door mevrouw Van der Linden voor iedere dochter ongeveer € 24.000 zijn, in totaal dus een bedrag van € 72.000.

De erfbelasting wordt door de schenkingen op papier heel anders:

Drie dochters hebben 11 jaar lang ieder € 10.000,00 = in totaal een bedrag van € 330.000,00 te vorderen uit de nalatenschap.

De nalatenschap bestaat hierdoor uit een bedrag van € 600.000 minus € 330.000 = € 270.000.

Elke dochter krijgt € 90.000. Hierover is ongeveer € 7.000 erfbelasting verschuldigd door iedere dochter. **De erfbelasting is mét een schenking op papier in totaal een bedrag van € 21.000,-.**

VERDELING WONING BIJ ECHTSCHEIDING

Victor heeft lang geleden zelf een huis gekocht, vlak voor hij Martine ontmoette. Martine trok bij hem in en na enkele jaren trouwden zij in gemeenschap van goederen. Helaas duurde het huwelijk niet erg lang. Victor en Martine besloten te scheiden. Victor bleef achter in het huis, want hij had het huis tenslotte zelf gekocht.

Een paar maanden geleden wilde Victor het huis verkopen. Samen met zijn nieuwe liefde heeft hij namelijk een nieuwbouwwoning gekocht. Alles was al rond en er hoefde alleen nog maar getekend te worden. Helaas bleek toch niet alles goed geregeld te zijn.

Na de scheiding was namelijk nooit een akte gemaakt waarin stond dat de woning van Victor bleef. Een koude douche voor Victor dus! Want in het echtscheidingsconvenant stond toch dat het huis van hem zou blijven? Maar helaas, die afspraak was nooit officieel bij de notaris vastgelegd. En dat betekende dat Martine nu moest mee tekenen. Tot overmaat van ramp kwam Victor er veel te laat achter, waardoor zijn woning niet op tijd kon worden geleverd.

TESTAMENT

DE WETTELIJKE VERDELING VERSUS DE TWEETRAPSMAKING

Chris en Marlijn zijn getrouwd in gemeenschap van goederen. Zij hebben een zoon en een dochter. Het gemeenschappelijke vermogen van Chris en Marlijn bedraagt € 450.000,- en is als volgt samengesteld:

Eigen woning € 430.000,-
Spaargeld € 20.000,-

Chris overlijdt als eerste en vijf jaar later overlijdt Marlijn. In deze periode is het vermogen niet veranderd. De invloed van pensioenrechten wordt in het voorbeeld niet meegenomen.

Wettelijke verdeling/langstlevende testament

De nalatenschap van Chris bedraagt € 225.000,-, namelijk de helft van het totale vermogen. De andere helft is al van Marlijn omdat zij in gemeenschap van goederen gehuwd waren.

Door de werking van de wettelijke verdeling/langstlevende testament wordt Marlijn eigenaar van de woning en worden de erfdeelen van de kinderen omgezet in een schuld van Marlijn aan de kinderen ter grootte van hun erfdeel (1/3 van de nalatenschap).

Als echtgenote heeft Marlijn een vrijstelling van € 643.194,- voor de erfbelasting en is dus over haar erfdeel van € 75.000,- (1/3 van € 225.000,-) geen erfbelasting verschuldigd. De kinderen hebben ieder een vrijstelling van € 20.371,- en ieder kind is bij het eerste overlijden dus een bedrag van maximaal € 5.462,90,- aan erfbelasting verschuldigd. Dit moet door Marlijn worden voorgeschoten.

Wanneer Marlijn vervolgens overlijdt zijn de kinderen ieder voor de helft erfgenaam. De nalatenschap van Marlijn bedraagt € 300.000,-, namelijk de helft van het totale vermogen

(€ 225.000,-) en het erfdeel van Chris (€ 75.000,-).

Dit heeft tot gevolg dat ieder kind bij het overlijden van Marlijn een bedrag van € 13.601,00 aan erfbelasting is verschuldigd.

Tweetrapsmaking

De tweetrapsmaking houdt in dat de kinderen bij het overlijden van de eerste ouder géén erfgenaam zijn.

Hierdoor is er bij het overlijden van Chris geen erfbelasting verschuldigd omdat Marlijn de enige erfgename is en zij een vrijstelling heeft tot € 643.194,-.

Wanneer Marlijn overlijdt treedt de tweetrapsmaking van Chris in werking. Deze bepaalt dat de kinderen nu erfgenaam zijn van zijn nalatenschap. Zij erven dus ieder € 112.500,- uit de nalatenschap van hun vader. Hierover is ieder van hen € 9.212,90 aan erfbelasting verschuldigd. Tegelijkertijd erven de kinderen ook allebei € 112.500,- uit de nalatenschap van hun moeder, waarover zij tevens € 9.212,90 aan erfbelasting verschuldigd zijn. Door ieder kind is bij het overlijden van Marlijn een bedrag van € 18.425,80,- aan erfbelasting verschuldigd.

Samenvatting berekeningen

	<i>Wettelijke verdeling</i>	<i>Tweetrapsmaking</i>
Totaal 1 ^e overlijden	€ 10.925,80	€ 0,-
Totaal 2 ^e overlijden	€ 27.202,00	€ 36.851,60
Totaal	€ 38.127,80-	€ 36.851,60

Uit dit voorbeeld blijkt dat het uiteindelijk qua verschuldigde erfbelasting niet erg veel uitmaakt wat voor testament er is. Het grote voordeel van de tweetrapsmaking is dat er bij het eerste overlijden geen erfbelasting is verschuldigd. Vooral wanneer bijna het gehele vermogen bestaat uit de eigen woning en het spaargeld ten dele moet worden gebruikt voor bijvoorbeeld de uitvaart, kan dit erg van belang zijn. Ook is het zo dat als Marlijn op het vermogen inteert hierover geen erfbelasting hoeft te worden betaald.